

Kiertotalouden green deal

Tietoa Etelä-Pohjanmaan kunnille

2025

ETELÄ-POHJANMAAN LIITTO
Regional Council of South Ostrobothnia

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Sisällys

[Johdanto](#)

[Kiertotalous ja kansalliset tavoitteet](#)

[Mikä on kiertotalouden green deal?](#)

[Sitoumukset tähtäävät kiertotalouden strategisen ohjelman toimeenpanoon](#)

[Kiertotalouden green dealia toteutetaan muutosalueilla ja niitä tarkentavilla toimenpidealueilla](#)

[Mitä hyötyjä kiertotalouden green dealiin liittymisessä on?](#)

[Mihin kiertotalouden green dealissa sitoudutaan?](#)

[Miten sitoumus tehdään?](#)

[Esimerkkinä Vaasan kaupungin valmistelu](#)

[Kattositoumus tarjoaa sitoutumismahdollisuuden maakunnille, toimialajärjestöille ja konsortioille](#)

[Maakunnan rooli kiertotalouden edistäjänä](#)

[Lisätietoja sitoumuksen tekemisestä saatavilla!](#)

Ilmastokestävä Etelä-Pohjanmaa

Johdanto

Suomen tavoitteena on olla hiilineutraali kiertotalousyhteiskunta vuoteen 2035 mennessä, ja kunnilla on tässä keskeinen rooli. Kiertotalouden green deal on vapaaehtoisuuteen perustuva toimintamalli, jonka avulla kunnat ja muut toimijat voivat tunnistaa ja toteuttaa vaikuttavimpia kiertotaloustoimiaan.

Opas tarjoaa tietoa Kiertotalouden green deal – sitoumuksesta, sen tekemisestä, hyödyistä ja siihen liittyvistä käytännön esimerkeistä. Opas on laadittu Ilmastokestävä Etelä-Pohjanmaa –hankkeessa keväällä 2025.

Kiertotalous ja kansalliset tavoitteet

- Valtioneuvosto teki vuonna 2021 periaatepäätöksen [kiertotalouden strategisesta ohjelmasta](#).
Tavoitteena on hiilineutraali kiertotalousyhteiskunta vuoteen 2035 mennessä. Ohjelmalla halutaan vahvistaa Suomen roolia kiertotalouden edelläkävijänä.
- Merkittävä toimenpide kiertotalouden strategisen ohjelman edistämiseksi on **kiertotalouden green deal**.
- Green dealin toteutuksessa keskeisiä ovat **vapaaehtoiset sitoumukset** elinkeinoelämän, kuntien, maakuntien ja muiden organisaatioiden sekä valtion välillä.
- Sitoumukseen sisällytettävien toimenpiteiden tulee edistää kiertotalousohjelman luonnonvaratavoitteita, hiilineutraaliutta ja kestävä talouden edistämistä vuoteen 2035 mennessä.

Mikä on kiertotalouden green deal?

- Kiertotalouden green deal on **vapaaehtoisen sitoutumisen prosessi**, jossa toimijat (kunnat, maakunnat, yritykset, toimialajärjestöt) **tunnistavat toimintansa kannalta vaikuttavimmat kiertotaloustoimet ja sitoutuvat niihin**.
- **Kiertotalouden green deal vauhdittaa yhteiskunnan siirtymistä kiertotalouden mukaiseen toimintaan**. Se koostuu yhteisistä pelisäännöistä ja kriteereistä, valtion toimista sekä mukaan lähtevien toimijoiden vähähiilistä kiertotaloutta edistävästä sitoumuksista. Kiertotalouden green deal -sitoumus on vapaaehtoinen, eikä siinä allekirjoiteta varsinaista sopimusta.
- Kiertotalouden green dealiin liittyvät toimijat tunnistavat toimenpidevalikoiman avulla **oman toimintansa ja lähtötasonsa kannalta vaikuttavimmat kiertotaloustoimet ja asettavat niihin liittyviä tavoitteita mittareineen**. Tutkijoiden muodostama arviointiryhmä antaa suosituksensa sitoumuksen hyväksymisestä tai korjaamisesta ministeriölle. Sitoumuksen tekevän organisaation ylin päättävä elin hyväksyy sitoumuksen. Sitoumusorganisaatio raportoi toimiansa edistymisestä joka kolmas vuosi.
- Sitoumuksia koordinoivat ympäristöministeriö sekä työ- ja elinkeinoministeriö.

Sitoumukset
tähtäävät
kiertotalouden
strategisen
ohjelman
toimeenpanoon

- Raaka-aineiden käytön vähentämiseen
- Materiaalien ja tuotteiden käyttöiän pidentämiseen
- Ympäristöä vähemmän kuormittaviin ja luontopääomaa vahvistaviin vaihtoehtoihin
- Uusien, kiertotalouden mukaisten toiminta- ja liiketoimintamallien kehittämiseen

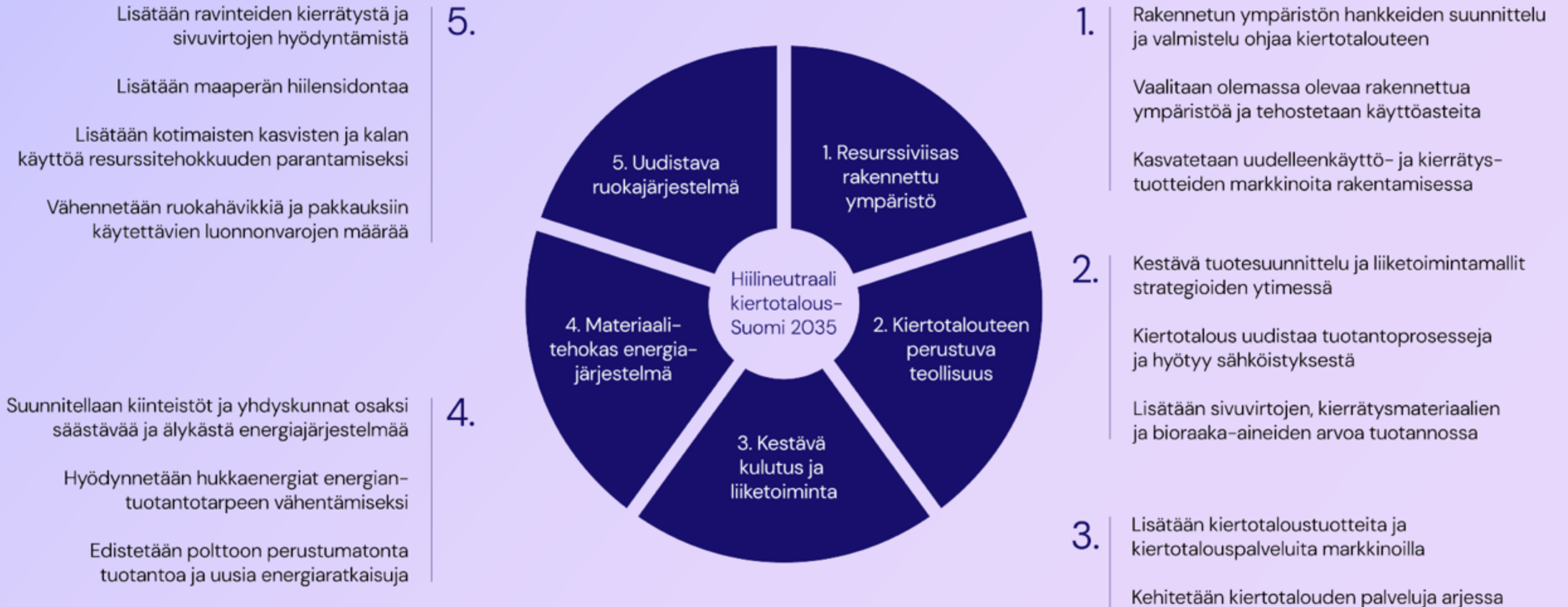
Kiertotalouden
green dealia
toteutetaan
muutosalueilla ja
niitä tarkentavilla
toimenpidealueilla

Muutosalueita on viisi ja ne on tunnistettu [tutkimuksessa](#).

1. Resurssiviisas rakennettu ympäristö
2. Kiertotalouteen perustuva teollisuus
3. Kestävä kulutus ja liiketoiminta
4. Materiaalitehokas energiajärjestelmä
5. Uudistava ruokajärjestelmä

Muutosalueita täsmentävät toimenpidealueet, jotka esitellään seuraavalla sivulla.

Kiertotalouden green dealin toimenpidealueet

Mitä hyötyjä kiertotalouden green dealiin liittymisessä on? 1/2

- Kiertotalouden merkitys on tunnistettu Etelä-Pohjanmaan kuntien ja maakunnan strategioissa, kestävän kehityksen ohjelmissa ja tiekartoissa. Mukanaolo auttaa edistämään jo asetettuja tavoitteita ja antaa syötteitä tuleviin strategiatöihin.
- Etelä-Pohjanmaan ilmasto- ja kiertotaloustiekartan seurannan mukaan maakunnan kiertotaloustavoitteet ovat edistyneet kohtalaisesti, eli kiertotaloustoimenpiteiden toteutuksessa on vielä paljon tehtävää. Erityisesti kiertotalousosaamisen ja liiketoiminnan kasvattamisessa tunnistettiin paljon hyödyntämätöntä potentiaalia.
- Auttaa tunnistamaan organisaation vaikuttavimmat kiertotaloustoimet ja keskeiset tavoitteet, ja suuntaamaan toimintaa niiden mukaisesti. Auttaa suunnittelemaan kiertotaloustyötä pitkällä aikatahtaimella.
- Tarjoaa verkostoja muiden kiertotalouteen tähtäävien toimijoiden kanssa, jolloin esimerkiksi parhaiden käytäntöjen ja ratkaisujen jakaminen alueellisesti, kansallisesti ja kansainvälisesti mahdollistuu.

Mitä hyötyjä kiertotalouden green dealiin liittymisessä on? 2/2

- Käytössä ovat Suomen johtavien tutkijoiden ja asiantuntijoiden sekä ministeriöiden tieto, tuki ja sparraus.
- Tekee kiertotaloustyöstä näkyvää ja auttaa pysymään asiassa ajan hermoilla, sekä seuraamaan toteutettavaa kiertotaloustyötä.
- Kiertotalouden kehittäminen luo uutta liiketoimintaa, parantaa alueiden vetovoimaisuutta ja kehittää kilpailukykyä.
- Kiertotalous on mahdollisuus kunnille säästää kuluissa, päästöissä ja resursseissa. Lisäksi parantaa omavaraisuutta, kriisinsietokykyä ja jalostusastetta.
- Auttaa varautumaan mahdollisesti kiristyviin vastuullisuusvaatimuksiin eri rahoitusmuodoissa ja auttaa rahoituslähteiden löytämisessä.

Mihin kiertotalouden green dealissa sitoudutaan?

1

Toteuttamiseen.

Sitoutuja toteuttaa valitsemansa toimenpiteet. Toimenpiteet viedään osaksi organisaation omaa strategiaa ja ilmasto- ja/tai luontotyötä.

2

Yhteistyöhön.

Sitoutuja varmistaa, että kaikki sitoumuksen toteutumisen kannalta olennaiset arvoketjun tahot ovat mukana.

3

Seurantaan.

Sitoutuja mittaa ja raportoi toimenpiteiden edistymisestä Sitoumus2050-alustalle kolmen vuoden välein.

4

Osaamisen kehittämiseen.

Sitoutuja kehittää organisaationsa johtamista, työntekijöiden osaamista ja tiedonhallintaa kiertotaloutta tukevaksi.

SITOUUMUSTA VARTEN VAADITAAN

- ✓ Toimenpiteet
- ✓ Tavoite ja välitavoite
- ✓ Mittarit
- ✓ Vastuutahot

- [Ohje sitoumusten tekemiseen](#)
- [Pelisäännöt ja muutosalueet](#)

Miten sitoumus tehdään?

Kiertotalouden green dealiin sitoutuva organisaatio täyttää sitoumuksen [Sitoumus2050-verkkosivustolla](#).

1. Sitoutuja valitsee **toimia vähintään kahdelta toimenpidealueelta**, jotka ovat oman toiminnan kannalta merkittäviä.
2. Sitoutuja **konkretisoi toimenpidealueilla esitettyjä toimenpiteitä oman toimintansa ja lähtötasonsa näkökulmasta**. Kullekin toimenpiteelle asetetaan kunnianhimoinen määrällinen tavoite. Sitoumukseen sisällytetään myös **mittareita**, joiden avulla **edistymistä seurataan** kolmen vuoden välein.
3. Sitoumus etenee ensin **arvioitavaksi tutkimuslaitoksista koostuvaan arviointiryhmään**, jossa se joko hyväksytään tai palautetaan täydennettäväksi. Ympäristöministeriön sekä työ- ja elinkeinoministeriön hyväksynnän jälkeen sitoutuvan **organisaation ylin päättävä elin hyväksyy sitoumuksen**. Sitoumus on julkinen dokumentti, joka tulee näkyville Sitoumus2050-sivulle.
4. Sitoutuja **raportoi toimiansa edistymisestä joka kolmas vuosi**. Kiertotalouden green dealin ohjausryhmä **seuraa ja sparraa** sitoumuksen toteuttamista.

Esimerkkinä Vaasan kaupungin valmistelu

- Valmistelijoina kaupunkiympäristön toimialalta koostettu ryhmä
 - Kaavoitus, talotoimi, ympäristötoimi, kiinteistötoimi, Vaasan vesi, kuntatekniikka, energia- ja ilmastoasiantuntija.
 - Ohjausryhmänä kaupunkiympäristön johtoryhmä.
- Keskusteluja käytiin eri tahojen kanssa.
- Tunnistettiin kaupungin konserniyhtiöiden kanssa yhteisiä kiertotaloustoimia.
- Kartoitettiin Vaasan lähtökohtia, nykytilaa ja kiertotaloustarpeita tulosalueilta ja liikelaitoksista. Tämän jälkeen tunnistettiin konserniyhtiöiden kanssa yhteisiä kiertotaloustoimia.
- Valitut muutosalueet:
 - Resurssiviisas rakennettu ympäristö
 - Materiaalitehokas energiajärjestelmä
 - Uudistava ruokajärjestelmä
- Päätös sitoumuksesta tehdään kunnallisen päätöksentekoprosessin mukaan.
 - Esittely ja hyväksyntä kaupungin ohjausryhmälle.
 - Toimittaminen kiertotalouden green dealin arviointiryhmälle.
 - Tavoitteena saada sitoumus poliittiseen päätöksentekoon kaupunginhallitukseen tai -valtuustoon vuoden 2025 aikana
- Lisätietoja antavat energia- ja ilmastoasiantuntija Johanna Punkari (johanna.punkari@vaasa.fi) sekä maisema-arkkitehti Helena Iltanen (helena.iltanen@vaasa.fi)

Kattositoumus tarjoaa sitoutumismahdollisuuden maakunnille, toimialajärjestöille ja konsortioille

- **Toimialajärjestöt, maakunnat ja konsortiot (ns. kattotoimijat) voivat halutessaan tehdä kattositoumuksen.**
Kattositoumuksen avulla kattotoimija voi helpottaa alueensa/alansa toimijoiden liittymistä Kiertotalouden green dealiin tunnistamalla ja valikoimalla sopivia toimenpiteitä, mittareita ja tavoitteita sekä jakamalla aktiivisesti tietoa sitoumuksesta.
- Kattositoumukseen tulee valita toimenpiteitä vähintään kahdelta toimialueelta, ja näille asetetaan koko toimialaa/aluetta/konsortiota ohjaavia yhteisiä mittareita, tavoitteita ja toimenpiteitä.
- Kattotoimija edistää ja tukee oman alueensa/toimialansa toimijoiden siirtymää kiertotalouteen ja liittymistä kattositoumukseen.
- Yksittäiset toimijat, kuten yritykset ja kunnat, liittyvät kattositoumukseen omalla sitoumuksellaan. Tällöin sitoumuksessa kerrotaan oman toiminnan näkökulmasta, miten kattositoumuksen toimenpiteitä toteutetaan. Lisäksi toimija asettaa itselleen kattositoumuksen tavoitteita tukevat omat tavoitteet ja mittarit.
- Pienet yritykset voivat liittyä kattositoumukseen ilman tarkempia omia toimenpiteitä ja tällöin raportoinnista vastaa kattositoumuksen tekijä.

Maakunnan rooli kiertotalouden edistäjänä

1. Lakisääteinen maakunnan kehittäjä ja alueiden käytön suunnittelija.
2. Yhteistyön rakentaja ja systeemisen muutoksen fasilitaattori.
3. Kuntien kiertotaloustyön tukija ja parhaiden käytäntöjen levittäjä.
4. Kiertotalouden rahoittaja ja hankkeistaja.
5. Vihreän siirtymän vauhdittaja ja edelläkävijyyden vahvistaja.
6. Kansainvälisen yhteistyön rakentaja ja EU-rahoituksen kotiuttaja.

Lisätietoja sitoumuksen tekemisestä saatavilla!

- Ympäristöministeriön [Kiertotalouden green deal –sivulla](#)
- Sitoumuksen tehneiltä organisaatioilta [Sitoumus2050-sivulla](#), jossa näkyy ajantasainen tilanne tehdyistä sitoumuksista.
 - Kunnista Tampere, Kuopio, Porvoo, Nokia
 - Maakunnista Keski-Suomi
 - Muista organisaatioista mm. Metsä Group, Väylävirasto, Skanska
- Sitoumusta valmistelee mm.
 - Vaasa, Varsinais-Suomen liitto ja MTK
- [Kiertotalouden green dealin julkistustilaisuus](#)

Ilmastokestävä Etelä-Pohjanmaa

Materiaali on tuotettu keväällä 2025 Ilmastokestävä Etelä-Pohjanmaa –hankkeessa, jonka tavoitteena on edistää maakunnallista ilmastonmuutokseen sopeutumista, Etelä-Pohjanmaan ilmasto- ja kiertotaloustiekartan toimeenpanoa ja seurantaa, sekä laajapohjaista yhteistyötä maakunnan eri toimijoiden välillä. Lisätietoja löydät Etelä-Pohjanmaan liiton [ilmastotyö-sivulta](#).

Julkaisu B:131
ISBN 978-951-766-479-0
ISSN 2670-2266

ETELÄ-POHJANMAAN LIITTO
Regional Council of South Ostrobothnia

**Euroopan unionin
osarahoittama**